

РЕШЕНИЕ

№ 11712

гр. София, 12.07.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 3 състав, в публично заседание на 12.06.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Николинка Бузова

при участието на секретаря Мариана Велева, като разгледа дело номер **2548** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл.118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Производството е второ по ред пред настоящата инстанция след като с Решение № 2791/08.03.2024 г. на Върховния административен съд, постановено по адм. дело № 11691/2023 г., е отменено решение № 4836 от 17.07.2023 г., постановено по адм. дело № 1404/2023 г. по описа на Административен съд София-град, с което е признато за недоказано оспорването на верността на записите относно положения труд от Б. С. Б., с постоянен адрес: от [населено място],[жк], [улица], в трудова книжка № 301 от 09.07.1979 г. на Б. С. Б. и представените удостоверения обр. УП – 3 и удостоверение обр. УП – 2 от „Бусер – София“ ООД и е отменено по жалба на Б. С. Б., с постоянен адрес: от [населено място],[жк], [улица], представляван от адв. Е. П., Решение № 2153-24-9/11.01.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставено в сила разпореждане № [ЕГН]/86 от 22.11.22 г. на длъжностно лице „ПО“ в ТП на НОИ С.-град, прогласено е за нищожно разпореждане № [ЕГН]/86 от 22.11.22 г. на длъжностно лице „ПО“ в ТП на НОИ С.-град и преписката е върната на Директора на ТП на НОИ С. – град за произнасяне по молбата на Б. С. Б. от 20.10.2022 г., адресирана до ТП на НОИ, за възобновяване на административното производство по подаденото от него заявление № 2113-21-1068/04.02.2019 г., а ТП на НОИ – С. – град е осъдено да плати на Б. С. Б., с постоянен адрес: от [населено място],[жк], [улица] разноски по делото в размер на 1195 лв., от които 800 лв. за адвокатско

възнаграждение, 375 лв. за възнаграждение на вещо лице и 20 лв. – за издаване на съдебни удостоверения и снабдяване с преписи, като е отхвърлено искането за присъждане на разноски за разликата от 450 лв. до пълния размер от 1645 лв. Делото е върнато на същия съд за ново разглеждане от друг състав със задължителни указания съдът да се произнесе по законосъобразността на Решение № 2153-24-9/11.01.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С.-град и потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН]/86 от 22.11.2022 г.

Жалбата до съда е от Б. С. Б., с постоянен адрес: от [населено място],[жк], [улица], представляван от адв. Е. П., срещу Решение № 2153-24-9/11.01.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставено в сила разпореждане № [ЕГН]/86 от 22.11.22 г. на длъжностно лице „ПО“ в ТП на НОИ С.-град. Излагат се в същата доводи, че с посоченото разпореждане е отказано отпускането на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 68, ал.1 и ал. 2 от КСО по заявлението на жалбоподателя от 04.02.2019 г. Жалбоподателят твърди, че решението е постановено при съществено нарушение на процесуалните правила, на материалния закон и в несъответствие с целта на закона. Жалбоподателят сочи, че неправилно не е зачетен стажът му, признат със съдебно решение, който е от първа категория труд. По подробно изложени съображения прави искане съдът да отмени решението и потвърденото с него разпореждане и да постанови отпускане на пенсия от датата на подаване на първото заявление или алтернативно – от датата на подаване на повторното заявление, но считано от 04.02.2019 г., от когато му се дължи пенсията, като върне преписката на административния орган за произнасяне в този смисъл. В съдебно заседание по настоящото производство жалбата се поддържа. Претендират се разноски по делото.

В писмени бележки се излагат подробни съображения. Релевират се доводи, че настоящият състав на АССГ следва да има предвид задължителните указания на ВАС, IV отделение и приетите за установени по безспорен начин в мотивната част на решението на ВАС и неподлежащи за преразглеждане въпроси.

Ответникът по жалбата – Директорът на ТП на НОИ – С. град, чрез процесуален представител оспорва основателността на жалбата по подробно изложени съображения и моли същата да бъде отхвърлена. Счита, че не са налице доказателства за положен трудов стаж при условията на първа категория.

В писмени бележки излага подробни съображения за отхвърляне на жалбата на Б. Б. като неоснователна и недоказана и за потвърждаване на Решение № 2153-21-9 от 11.01.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С.-град като правилно и законосъобразно постановено при спазване на административно-производствените правила.

След преценка на събраните по делото доказателства, АССГ, трето отделение, 3 състав, приема от фактическа страна за установено следното:

Административното производство е започнало по заявление № 2113-21-1068/04.02.2019 г., с което Б. С. Б. е поискал да му бъде отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст. Към заявлението е приложена трудова книжка

№ 301 от 1979г., УП 3 изх. № 1 от 02.01.2019 г., издадено от ЕТ „Бойчо Борисов – ЧАВ прециз“, УП 3 изх. № 2 от 02.01.2019 г. от ЕТ „Снежанка Борисова“ и документи, удостоверяващи военната служба.

Трудовата книжка съдържа записвания за периода 01.06.1980 г. до 31.12.1996 г. и удостоверява стаж на длъжност и за работодател, както следва: 01.06.1980 г. – 30.07.1980 г. – стругар - ППРЧНО „Б.“ – един месец и деветдесет и девет дни; 01.09.1980 г. – 28.02.1981 г. - леяр-формировчик - ППРЧНО „Б.“ и 30.04.1983 г. или 30.07.1983 г. - 31.12.1996 г. - леяр – формировчик - Оптичен завод до 31.12.1989 г. и впоследствие ПМК „Люлин“ С.. Записванията приключват с отбелязването, че лицето има общо четиринадесет години, два месеца и двадесет и осем дни трудов стаж, както че и стажът от 01.09.1980 г. до 28.02.1981 г. и от 30.04.1983 г. до 31.12.1996 г. е „по т. 4а, б. „н“, протокол № 5/УСГ КТСО и се зачита за по-висока категория, леярски цех – I категория.

Съгласно представеното УП 3 изх. № 1 от 02.01.2019 г., издадено от ЕТ „Бойчо Борисов – ЧАВ прециз“, жалбоподателят има осигурителен стаж 5 години за периода 01.01.1997 г. – 31.12.2001 г.

Документите, удостоверяващи периода на военна служба не са представени като част от административната преписка, но в хода при първоначално разглеждане на делото са представени от жалбоподателя. По отношение на тези обстоятелства между страните няма спор и това се установява от диспозитива на съдебно решение на СРС по гр. дело № 48570/2020 г. влязло в сила на 22.07.2022 г., че периодът на отбиване на военна служба е 26.03.1981г. – 31.03.1983г.

В рамките на първото по ред съдебно производство по искане на пенсионния орган е изискано по служебен път от началник отдел „Осигурителен архив“ при Дирекция „Краткосрочни плащания и контрол“ при ТП на НОИ да издаде УП за периодите стаж, предмет на удостоверяване с трудовата книжка. По този повод е издадено удостоверение изх. № 5526-21-196 от 02.04.2019 г. от служители на дирекция „Краткосрочни плащания и контрол“ на ТП на НОИ, според което Б. С. Б. има трудов стаж в „БУСЕР“ ЕООД като стругар в периодите м. 12.1989 г. – за 21 дни, и за още два месеца от 01.03.1993 г. до 30.04.1993 г. Удостоверението е издадено със забележка, че ТП на НОИ съхранява документи на „Бусер“ ЕООД – [населено място], приети с приемо-предавателен протокол № 6015 от 23.12.2016 г. за периода 01.05.1978 г. – 30.09.1993 г., с изключение на: 01.07.1978 г. – 30.06.1979 г.; 01.01.1980 г. – 30.09.1981 г.; 01.01.1982 г. – 30.11.1989 г.; 01.01.1990 г. – 28.02.1993 г. и 01.05.1993 г. – 31.08.1993 г. Т.е. за другите периоди в ТП на НОИ не съхраняват документи.

За част от архивните материали на „Бусер - София“ ЕООД – дружество, което през годините назад е съществувало под различни имена и правно-организационни форми, по делото има данни /писмо на ликвидатора на стр. 33 и сл. от адм. дело № 1404/23 г. и констативен протокол на стр. 38 и сл. от адм. дело № 1404/23 г. /, че поради различни обстоятелства са загубени и при прекратяване на дружеството без правопримемство само част от архива е предаден на НОИ.

Проверка за наличните данни за осигуряване е възложена и за заявления период от 01.01.1997 г. до 31.12.2001 г. осигурителен стаж като едноличен търговец. Резултатите от нея са обобщени в констативен протокол от 11.04.2019 г. Според удостовереното в него, липсват данни за преведени осигурителни вноски за периодите м. януари – юни, август, октомври 1997 г. и февруари, май и ноември 1997 г.

По повод на заявлението и след обсъждане на резултатите от съответните проверки с Разпореждане № [ЕГН]/248 от 29.11.2019 г. е постановен отказ за отпускане на исканата пенсия. Прието е, че към датата на подаване на заявлението Б. има навършени 56 години, 01 месец и 07 дни и стаж само трета категория труд в размер на 22 години, 06 месеца и 23 дни. От мотивите на разпореждането не става ясно кои периоди точно се отричат и на какво основание всеки от тях, макар да са изнесени съображения, че от удостоверенията в трудовата книжка не следва се зачете осигурителен стаж, поради установени специфики и пороци на същата, които са подробно обсъдени, както и че за определени периоди след 01.01.1997г. през които лицето е подлежало на задължително осигуряване за своя сметка и не е внесло дължимите осигурителни вноски не следва да бъдат зачетени като осигурителен стаж. От съдържащите се в административната преписка справки за осигурителен стаж на жалбоподателя е видно по същество кои точно периоди се отричат.

Срещу разпореждането е подадено възражение до директора на ТП на НОИ – С.-град, който не го е разгледал и не се е произнесъл по него. По това възражение и по новопопълнено заявление на жалбоподателя за отпускане на пенсия, на което заявление не е поставен входящ номер, към което са представени допълнително доказателства – удостоверение обр. УП – 3 и удостоверение обр. УП – 2 на „Бусер – София“ ООД, органът по пенсионното осигуряване се е произнесъл с разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2020 г. Отново е отказано отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, на основание чл. 68, ал. 1 и ал. 2 и чл. 69б, ал. 1 и ал. 2 КСО с мотиви, че към момента на подаване на първото заявление – 04.02.2019 г. лицето е навършило 6 години, 01 месец и 07 дни и има стаж само трета категория труд в размер на 24 години, 03 месеца и 23 дни. Конкретно е посочено, че след извършени служебни проверки не е зачетен осигурителен стаж за периодите 01.06.1980г. – 30.11.1989г., 01.01.1990г. до 28.02.1993г., 01.05.1992г. – 31.12.1996г. от „Бусер“ ООД, тъй като лицето не фигурира в разплащателните ведомости.

По делото няма данни за последвало обжалване пред съд на разпореждането от 29.11.2019 г., поради което съдът приема, че най-късно към 16.01.2020 г. то е било влязло в сила.

На 09.06.2020 г. Б. е изискал от директора на ТП на НОИ – С.-град да му бъде предоставено заверено копие от трудова книжка и е поискал да му бъде издаден документ за липсващи писмени данни в архивното стопанство за претендирания осигурителен стаж, с оглед желанието му да заведе иск за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред. Същите му са предоставени.

С влязло в сила на 22.07.2022 г. решение на СРС по гр. дело № 48570/2020 г. е признато за установено, на основание чл. 3, ал.1 от ЗУТОССР по иск на Б. Б. срещу

ответника НОИ - Териториално поделение С.-град, че ищецът е работил по трудов договор за периода 01.06.1980 г. – 31.12.1996 г., с прекъсване за отбиване на редовна военна служба през периода 26.03.1981 г. – 31.03.1983 г., последователно на длъжностите леяр, стругар-формовчик, леяр-формовчик при работодател, който се реорганизирал и сменял наименованието си, както следва: ППРЧНО „Б.“ – [населено място], „Оптичен завод“ - [населено място], ДСО „Металокерамика“, ПМК „Люлин“, ДФ „Б. - С.“, „Бусер – София“ ЕООД. Въззивното решение на СГС – решение № 1996 от 22.07.2022 г., с което решението на СРС е оставено в сила и в мотивната му част са обсъдени подробно доказателствата за твърдените периоди на заетост от ищеца, за които е прието, че са доказани, така както са претендирани.

С молба от 20.10.2022 г., адресирана до ТП на НОИ, жалбоподателят е поискал да му бъде отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на първа категория труд, като в тази връзка е представил двете решения на СРС и СГС. Релевирал е доводи, че без стажа като стругар, който е един месец и двадесет и девет дни, останалият период от 14 години, два месеца и двадесет и осем дни съдебно признат стаж е работил като леяр – формовчик в различните правно-организационни форми на „Б.“. Изрично е посочил, че за отпускане на пенсията е подал заявление № [ЕГН]/248 от 29.11.2019 г. На тази база иска да бъдат отменено/изменени вече постановените разпореждания за отказ и да му се отпусне пенсия считано от три години назад, за минало време или считано от 20.10.2019 г. Произнасяне по тази молба от страна на директора на ТП на НОИ няма. Същата е препратена по компетентност на органа по пенсионното осигуряване. С негово разпореждане от 22.11.2022 г. е отхвърлено искането за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст. За да се произнесе органът по пенсионното осигуряване е разгледал пенсионното досие на Б. и на база справки от регистъра на осигурените лица е приел, че към датата на първото заявление - 04.02.2019 г., жалбоподателят е имал навършени 56 години, 01 месец и 07 дни и трудов стаж 37 години, 06 месеца и 20 дни от трета категория. Признатият по съдебен ред стаж е зачетен за такъв от трета категория с аргументи, че с решението не са уточнени периодите през които са заемани отделните длъжности, че трудът не попада в обхвата на т. 4а, б. „н“ от ПКТП, изискващ трудът да е положен непосредствено в леярското производство на черни метали по списък на професиите, утвърден от Комитета по труда и социално осигуряване, в който била включена единствено длъжността “леяр“ с уточнение – оператор, което предполагало непрекъснат технологичен процес на леене на черни метали, каквито данни в случая липсвали.

Недоволен от така постановеното разпореждане № [ЕГН]/86 от 22.11.22 г. на длъжностно лице „ПО“ в ТП на НОИ С.-град, Б. е обжалвал същото по реда на чл. 117 от КСО, като Директорът на ТП на НОИ С.-град, го е потвърдил с атакуваното решение, възприемайки доводите на длъжностно лице „ПО“ в ТП на НОИ С.-град, и мотивирайки го допълнително /л. 159-171 от делото/. С Решение № 2153-24-9/11.01.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С. – град разпореждането е оставено в сила. С решението на директора на ТП на НОИ по същество се оспорва правилността на постановеното решение по гражданското дело и достоверността на доказателствата, събрани в неговия ход, на които то е основано. Изрично се коментира обстоятелството, че предходните разпореждания на органа по пенсионното

осигуряване по заявлението на жалбоподателя от 2019 г. са влезли в сила, поради което се приема, че органът по пенсионното осигуряване неправилно е разгледал по същество отново заявлението от 2019 г., преценявайки предпоставките за възникване правото на пенсия към момента на неговото подаване, а не към момента на подаване на третото заявление през 2022 г. Приемайки, че този порок не е съществен, тъй като пенсионният орган правилно е приел, че лицето няма право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, директорът на ТП на НОИ е потвърдил разпореждането.

Решението е съобщено на адресата си на 24.01.2023 г., а жалбата срещу Решението на Директора на ТП на НОИ С. – град до съда е подадена на 06.02.2023г.

По делото от ответника е оспорена верността на записите относно положения труд от жалбоподателя в представената трудова книжка и в представените удостоверения обр. УП – 3 и удостоверение обр. УП – 2 на „Бусер – София“ ООД (последните съответстват на отразеното в трудовата книжка). Посочените писмени доказателства са официални свидетелстващи документи, които се ползват с обвързваща съда материална доказателствена сила, доколкото и когато всеки от документите е издаден от длъжностно лице, снабдено с държавна удостоверителна власт, в кръга на удостоверителната компетентност на издателя му, при издаването на документа органът е спазил предвиденото от закона удостоверително производство (ред и форма). Това производство е гаранция за съответствието между удостоверителното изявление и действителността; неговото нарушаване прави удостоверителното изявление недействително. По повод на оспорването съдът с протоколно определение от № 28.03.2023г. е открил производство по чл. 193 ГПК по оспорване на верността на удостоверителните изявления. На основание чл. 194 ГПК във връзка с чл. 144 АПК съдът е извършил проверка на истинността на оспорените документи чрез сравняване с други безспорни документи, а именно чрез разпит на свидетели и чрез допускане и назначаване на експертиза. Но съгласно и възприетото в мотивите на ВАС откритото по реда на чл. 193 ГПК производство за оспорване верността на записите в трудова книжка, обр. УП -2 и обр. УП-3, същото е недопустимо, предвид че същите обстоятелства са били предмет на анализ в протеклото пред гражданските съдилища производство по чл. 3, ал.1 от ЗУТОССР, по което е налице формирана сила на присъдено нещо. Последващият контрол на същите обстоятелства с инцидентен установителен иск, какъвто в действителност се явява този по чл. 193 ГПК, в хода на съдебното дирене е недопустим. Ето защо и настоящият съд не гради фактически изводи въз основа на проведеното оспорване по чл. 193 ГПК.

От показанията на разпитаните по делото трима свидетели се установява естеството на полагаания труд от жалбоподателя при работа му като леяр-формировчик и условията, при които този труд е положен. Според събраните гласни доказателствени средства работата му като леяр-формировчик се е изразявала в подготовка на форми на съответните отливки по модели и след това в отливане на метала в пещ, което се е извършвало в леярския цех, т.е. в типичната леярска дейност, като е леел в частност черни метали. Показанията на свидетелите са последователни, логични и непротиворечиви. Съдът не намира каквито и да било основания да се усъмни в тяхната достоверност и ги приема напълно.

От изслушаното по делото заключение на вещо лице - проф. дн инж. В. Е. М. – специалност: металургия на черните метали, се установява, че работата на жалбоподателя за периода 1980 – 1996 г. като леяр-формовчик се е характеризирала със същите като за лицата по т. 4а, буква н. от Правилника за категоризация на труд и пенсиониране (отм.). вредност и тежест. Експертното заключение е пълно, ясно, обосновано, подробно мотивирано, вкл. и при изслушването в съдебно заседание, поради което съдът го приема за основа на своите фактически констатации.

Видно е от писмо № 94Н-586-1 от 18.06.2004 г. на НОИ относно категоризиране труда на работещите непосредствено в леярското производство /л. 93 от адм. дело № 1404/23 г. по описа на АССГ и л. 20 от адм. дело № 11691/23 г. по описа на ВАС/, че от първа категория по т. 4а, б. „н“ от отменения Правилник за категоризиране на труда при пенсиониране се зачита трудът, положен до 31.12.1999 г. включително, на работниците непосредствено в леярското производство на черни метали по списък на професиите, утвърден от Комитете по труда и социалното осигуряване, като в този списък е включена длъжността „леяр“, като към нея са приравнени и лицата, назначени на длъжност „оператор“, „оператор-заливчик на автоматична заливъчна инсталация“ и „манипулант на линия на центробежно леене“.

С оглед установеното от фактическа страна при преценка на допустимостта на жалбата и след като извърши проверка на обжалвания акт с оглед наведените с жалбата основания и правомощията си по чл. 168, ал.1 от АПК, съдът прави следните правни изводи:

Жалба е подадена в срока по чл. 140, ал. 1 от АПК, от надлежна страна и е процесуално допустима.

По основателността на жалбата:

Обжалваният акт е издаден от компетентен орган, в предвидената от закона форма, в хода на административното производство не са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила.

Съдът намира, че оспореното решение противоречи на материалния закон, като основанията за този извод са следните:

С оспореното решение по същество се оспорва силата на присъдено нещо на постановеното решение по гражданското делото, установяващо положения от жалбоподателя трудов стаж. Този въпрос е решен със сила на присъдено нещо и правилно от страна на органа по пенсионното осигуряване е обсъждано само доколко установения стаж по съдебен ред и/или евентуално каква част от него, представлява първа категория труд. Макар правилно да е констатирал, че производството по заявлението на жалбоподателя от 2019 г. да е приключило с влязъл в сила административен акт, директорът на ТП на НОИ С.-град неправилно е преценил правните последици на това обстоятелство в контекста на подадената молба на жалбоподателя от 20.10.2022 г., адресирана до ТП на НОИ, с която са представени двете решения на гражданския съд. Оттук е направена и неправилна преценка за

валидността на волеизявлението на органа по пенсионното осигуряване.

Видно от подадената от Б. Б. молба от 20.10.2022 г. отправеното до органите на ТП на НОИ искане е за отмяна или изменение на разпореждане за отказ да се отпусне ЛПОСВ по подадено от лицето заявление от 04.02.2019 г. Съгласно решението на ВАС, с което е отменено първоинстанционното решение, цитираното разпореждане е било постановено предвид подадената от жалбоподателя молба да бъде отменено или изменено, влязлото вече в сила разпореждане за отказ да се отпусне пенсия за осигурителен стаж и възраст от 2020 г., произнесено в производството по подаденото от лицето заявление през 2019 г., която подлежи на разглеждане по реда на чл. 99 от КСО, а не по реда на чл. 99 от АПК, както неправилно е възприето от ревизирия съд. Макар и процесното разпореждане от 22.11.2022г. да не съдържа изричен диспозитив, за отказ да се измени или отмени влязлото в сила предходно разпореждане и макар отново да съдържа изрично волеизявление на органа за отказ да се отпусне пенсия за ОСВ, същото на практика представлява произнасяне именно в духа на поисканото с молбата изменение на същото. В действителност след подаване на молбата от 20.10.2022 г., по пенсионното досие на жалбоподателя е приложено заявление за отпускане на пенсия с вх. № 2113-21-8087/24.10.2022г., ведно с приложения към същото нови писмени доказателства, но последното не е било оценено от пенсионния орган, като такова инициращо ново производство и тази му воля ясно личи от съобразените в обжалваното разпореждане фактически обстоятелства, относими към датата на първоначално подаденото от лицето заявление за отпускане на пенсия за ОСВ през 2019 г. Ето защо, съдът приема, че волята на Б. Б. е за инициране на ново произнасяне на органа по заявление № 2113-21-1068/04.02.2019 г. за отпускане на ЛПОСВ, обективизирана в молба от 20.02.2022 г.

В случая, изхождайки от фактическите твърдения на страните, както и от представените по делото доказателства, съответно от възприетото от ответника в оспореното решение, и потвърденото с него разпореждане, спорът по делото между страните е концентриран върху категорията труд за периода от време: 01.09.1980 г. – 28.02.1981 г. - 5 месеца и 27 дни и от 30.04.1983 г. до 31.12.1996 г. – 13 г. 08 м. и 01 ден, през който Б. е работел като леяр-формовчик при работодател, който се реорганизирал и сменял наименованието си, както следва: ППРЧНО „Б.“ – [населено място], „Оптичен завод“ - [населено място], ДСО „Металокерамика“, ПМК „Люлин“, ДФ „Б. - С.“, „Бусер – София“ ЕООД, като жалбоподателят претендира, че същият следва да бъде признат при условията на първа категория труд, а от страна на ответника е зачетен като такъв от трета категория.

За да се отговори на горепосочения въпрос, следва да се има предвид следното.

Съгласно чл. 69б, ал. 1 КСО лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд, придобиват право на пенсия при следните условия:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) навършили са възраст до 31 декември 2015 г. 47 години и 8 месеца за жените и 52 години и 8 месеца за мъжете и имат сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените и 100 за мъжете;

2. от 31 декември 2015 г. възрастта по т. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца за мъжете и с по 4 месеца за жените до достигане на 55-годишна възраст.

Съгласно § 9, ал. 1 КСО (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2005 г., в сила от 20.12.2005 г.) времето, което се зачита за трудов стаж и за трудов стаж при пенсиониране, положен до 31 декември 1999 г. съгласно действащите дотогава разпоредби, се признава за осигурителен стаж по този кодекс.

Съгласно чл. 104, ал. 1 КСО Министерският съвет определя кой труд към коя категория се причислява съобразно характера и особените условия на труд.

С ПМС № 235/20.10.1998 г. на Министерски съвет е приета Наредба за категоризиране на труда при пенсиониране. С ПМС № 235/20.10.1998 г. се създава § 2, съгласно който трудовият стаж при пенсиониране на работниците и служителите, придобит до 31 декември 1999 г. включително, се зачита от съответната категория по действащия до тази дата Правилник за категоризиране на труда при пенсиониране.”

Съгласно чл. 67 от Правилник за категоризиране на труда при пенсиониране трудът на работниците и служителите, посочени в раздел I и II на правилника, се причислява към съответната категория, независимо в кой отрасъл на производството е положен, щом работата им е свързана със същата вредност и тежест на труда.

Съгласно чл. 4а, б. „м“ ПКТП първа категория труд е трудът на работещите в следните производства, цехове и отделения на: работници и инженерно-технически работници до началник на производство (цех) включително в леярските производства (цехове), леярните, линиите за непрекъснато леене, валцуване и изтегляне на цветни и благородни метали, а съгласно чл. 4а, б. „н“ ПКТП и на работници непосредствено в леярското производство на черни метали по списък на професиите, утвърден от Комитета по труда и социалното осигуряване.

Със сила на пресъдено нещо е установено, с оглед влязлото в сила на 22.07.2022г. решение на СРС по гр. дело № 48570/2020 г., потвърдено с решение № 1996 от 22.07.2022 г. по въззивно гражданско дело № 325/2022 г. по описа на СГС, с което е признато за установено, на основание чл. 3, ал.1 от ЗУТОССР по иск на Б. Б. срещу ответника НОИ - Териториално поделение С.-град, че ищецът е работил по трудов договор за периода 01.06.1980 г. - 31.12.1996 г., с прекъсване за отбиване на редовна военна служба през периода 26.03.1981 г. - 31.03.1983 г., последователно на длъжностите леяр, стругар-формовчик, леяр-формовчик при работодател, който се реорганизирал и сменял наименованието си, както следва: ППРЧНО „Б.“ - [населено място], „Оптичен завод“ - [населено място], ДСО „Металокерамика“, ПМК „Люлин“, ДФ „Б. - С.“, „Бусер - София“ ЕООД, като този въпрос не подлежи на пререшаване в хода на проведеното пред органа административно производство, нито на инцидентно оспорване в хода на съдебното производство. По този въпрос е налице вече формирана сила на присъдено нещо, ето защо съдът не подлага на допълнителен анализ и контрол. Прието е във въззивното решение на СГС – решение № 1996 от 22.07.2022 г., с което решението на СРС е оставено в сила и в мотивната му част са

обсъдени подробно доказателствата за твърдените периоди на заетост от ищеца, за които е прието, че са доказани, така както са претендирани, че трудовият стаж за периода от 01.09.1980 г. до 28.02.1981 г. са 5 месеца и 27 дни и от 30.04.1983 г. до 31.12.1996 г. са 13 години 08 месеца и 01 дни, или общо за периода са 14. години, 1 месец и 28 дни. За правоприемството на ДФ „Б.-С.“ и „Бусер София“ ЕООД също е формиран извод.

По отношение на официалните документи, представляващи трудова книжка и формуляри Обр. УП-2 и Обр. УП-3, съдът намира че са допустими и относими доказателствени средства, с оглед формираната сила на пресъдено нещо, съгласно и решението на ВАС, по отношение на тях, от които съдът също изгради фактически констатации и правни изводи, както и от показанията на свидетелите.

По отношение спорния момент, а именно категоризацията на труда, съдът намира, че доколкото процесният трудов стаж на жалбоподателя е положен именно в периода от 01.09.1980 г. до 31.12.1996 г., то преценката относно категорията на същия следва да бъде извършена при съблюдаване на действалия към този отминал период Правилник за категоризиране на труда при пенсиониране. Ето защо, легален критерий относно труд от първа и втора категория е всеки труд, който е със същата вредност и тежест на извършената работа, независимо от отрасловата принадлежност на предприятието, наименованието на съответната длъжност, структурната ѝ принадлежност и т.н. Това е установено по безспорен начин от изслушаната СТЕ. /в тази насока Решение № 15397 от 20.11.2013 г. по адм. дело № 11133/2013 г. по описа на ВАС/.

От СТЕ се установява, че за процесния период в леярския цех на осигурителя се е извършвало леене на черни и цветни метали, като е съществувала и длъжност „Т. на цветни метали“, както и че е била реализирана продукция на пазара на стомана различни видове и марки, алуминиеви отливки и медни охладители. Вещото лице е формирало изводите си на база събраните и анализирани по-горе в мотивите писмени доказателства и от показанията на разпитаните по делото свидетели – св. И. С., работил в предприятието на жалбоподателя и заедно с него от 1986 г. до 01.01.1995 г. като „организатор производство, „зам. директор“, „директор“ в Оптичен завод, преобразуван съответно в ПМК „Люлин“, преобразувано в „Б. С.“ твърди: тази позиция се занимава с леене на течен метал в каси с формировъчна пръст, разтопен при 1300 градуса“, „работел е на смени, на пълен работен ден, целогодишно“, „Условията бяха вредни: като висока температура, горещина, прах, изпарения. Даваше им се работно облекло и предпазни средства като очила и ръкавици...Нямаше аспирация. Алуминият се топеше на огнище с кокс. Отделя се сяра и серен двуокис...Знам че е ръчна формовка, металът се топи в индукционна пещ и се лее с кофи.“, от показанията на свидетеля И. К., работил като зам. директор и директор в „Б.“ и производните на него предприятия от 1985 г. до 1992 г., който сочи, че предприятието се е занимавало със специално производство на отливки и изделия за военната промишленост, че „Леярната в която работеше Б. беше за отливки на алуминий, чугун, което беше стандартната леярна... Дейността, която осъществяваше беше основната издръжка беше от дейността на леярната, където работеше Б.. Даваше им вредни като кисело мляко, газирана вода, работно облекло и специални обувки. Работеха на смени, целогодишно. През лятото в леярната беше кошмар.

Такива бяха условията – вредни. Б. беше леяр – формовчик, което значи, че за да се направи отливка се формова в специален съд с пясък, се излива метала. В леярната няма отделни функции. През цялото време Б. беше на тази работа.“, че е работил само в леярната, а от показанията на св. П. Й., който е работил като стругар в предприятието „Б.“ от 1972 г. до 30.08.1988 г., се установява, че през 1980 г. Б. е дошъл като стругар за няколко месеца, че е отишъл в казармата и след завръщането му е започнал работа като леяр-формовчик“ в леярен цех на предприятието, че в леярския цех са се отливали детайли за селскостопанска техника, като в пещта се залага металът и се отливат детайлите, че без леярския цех е нямало как да стане другото като дейност, че леярът-формовчик е работел при много тежки условия, че са им давани вода и кисело мляко като противоотрова, че в предприятието освен детайли за селскостопанска техника се е произвеждала и продукцията за военните, че в предприятието е имало леярско производство на черни и цветни метали.

По делото не се спори, че предприятието в което Б. Б. е работел през процесния период, не съществува и в него не са били съхранени други документи, а само частични остатъци от ведомости за заплати, предадени за съхранение на ТП на НОИ, като тези ведомости не съдържат информация за характера на длъжността изпълнявана от него като леяр-формовчик и стругар, както и относно категорията труд, за която е бил осигуряван, получавал ли е допълнителен годишен отпуск и др., което е наложило и разпит на свидетелите.

Именно въз основа на тези устни доказателствени средства, които и съгласно решението на ВАС са приети като такива, които не нарушават забраната на чл. 104, ал. 10 от КСО за установяване категорията труд и правилно са били ценени от първоинстанционния съд с оглед условията, при които е работил жалбоподателя, естеството на работа и продължителността на работния ден, то вещото лице е направило извод, че положеният от жалбоподателя труд за периода 1980-1996 г. се характеризира със същата вредност и тежест като за лицата по т. 4а, б.“н“ от ПКТП, тъй като при този вид дейност работниците са изложени на експозиция, на факторите на работната среда в леярния цех, вкл. на експозиция на прах от силициев диоксид, алуминиев оксид и др., влизащи в състава на формовъчната смес, а също високи температури от разтопения метал, поради което за същите според разпоредбите на Кодекса на труда се установява намалено работно време“.

Съгласно практиката на ВАС, формирана преди допълнението на чл. 104, ал. 10 от КСО (доп. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.), категорията труд не може да се доказва със свидетелски показания, но с такива могат да се доказват мястото и естеството на изпълняваната работа, както и да се установяват факти и обстоятелствата във връзка с условията на полагане на труд (така решение № 15517 от 18.12.2014 г. по адм. д. № 8391/2014 г., VI отд. на ВАС, решение № 12526 от 23.11.2015 г. по адм. д. № 4754/2015 г., VI отд. на ВАС, решение № 10282 от 04.08.2017 г. по адм. д. № 8915/2016 г., VI отд. на ВАС и др.). След допълнението на разпоредбата на ал. 10 на чл. 104 е създадено изречение второ, в което изрично е предвидено, че за установяване на условията на труд и на заеманата длъжност не се допускат свидетелски показания, когато не са представени писмени доказателства, които са издадени от работодателя/осигурителя, при който е положен трудът, и по

време на полагането му. В процесния случай е налице хипотезата на изключението по чл. 104, ал. 10, изр. второ от КСО, която допуска свидетелски показания за установяване на условията на труд и на заеманата длъжност при наличие на представени писмени доказателства, които са издадени от работодателя/осигурителя, а такива в настоящия казус са налични. Правните изводи на съда са изведени от цялостния доказателствен материал, преценен в съвкупност, а не се базират само на гласните доказателства. Вещото лице при определяне на категорията труд се е позовало и на писмените доказателства по делото, включително на удостоверенията от осигурителя УП-2 и УП-3, с които е предложено стажът в процесните периоди да бъде зачетен като такъв от първа категория по т. 4а, б. "н" ПТКП, според която стаж от първа категория труд се зачита трудът на работници непосредствено в леярското производство на черни метали по списък на професиите, утвърден от Комитета по труда и социално осигуряване.

Вещото лице при определяне на категорията труд се е позовало и на трудовата книжка № 301 на жалбоподателя Б. Б., издадена на 09.07.1979 г. от ППРЧНО „Б.“, чийто оригинал се намира в ТП на НОИ С.-град, в която изрично е отразено, че: „Трудовият стаж от 01.09.1980 г. до 28.02.1981 г. и от 30.04.1983 г. до 31.12.1996 г. е по т. 4а, б. "н" протокол № 5/1990 г. КТСО и се отчита за по-висока категория „Леярен цех“ – I кат.“ В трудовата книжка е отразено, че Б. Б. е заемал длъжността „леяр-формовчик“ от 01.09.1980 г. до 28.02.1981 г. и от 30.04.1983 г. до 31.12.1996 г. вкл., което се доказва и от влязлото в сила съдебно решение, като място на работа /леярен цех/ и времеви период за положен труд/осигурителен стаж, както и от показанията на свидетелите. Като официален свидетелстващ документ, съгласно чл. 347 КТ, трудовата книжка притежава материална доказателствена сила, която обвързва съда.

Съдът намира, че в случая органите на НОИ, не са изследвали в пълнота, релевантните за казуса факти и обстоятелства за разрешаване на процесния административноправен спор, с което са нарушили чл. 35 от АПК, като са издали прибързани актове, преди да изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и да обсъдят възраженията на заинтересованото лице, предвид влязлото в сила решение по гражданското дело. Същото твърдение се извежда и от мотивите на ВАС, които са задължителни за настоящия съд: „В действителност след подаване на молбата от 20.10.2022г., по пенсионното досие на жалбоподателя е приложено заявление за отпускане на пенсия с вх. № 2113-21-8087/24.10.2022г., ведно с приложения към същото нови писмени доказателства, но последното не е било оценено от пенсионния орган, като такова инициращо ново производство и тази му воля ясно личи от съобразените в обжалваното разпореждане фактически обстоятелства, относими към датата на първоначално подаденото от лицето заявление за отпускане на пенсия за ОСВ през 2019 г., както правилно е посочено в мотивите на оспореното съдебно решение.“

Налице са условията на чл. 173, ал. 2 АПК, който задължава съда да изпрати преписката на административния орган, когато естеството на акта не му позволява да реши въпроса по същество, какъвто е настоящия случай.

Предвид гореизложеното, съдът намира, че следва да отмени по жалба на Б. С. Б., с

постоянен адрес: от [населено място],[жк], [улица], представляван от адв. Е. П., Решение № 2153-24-9/11.01.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставено в сила разпореждане № [ЕГН]/86 от 22.11.22 г. на длъжностно лице „ПО“ в ТП на НОИ С.-град и да върне преписката на Директора на ТП на НОИ С. – град за произнасяне по молбата на Б. С. Б. от 20.10.2022 г., адресирана до ТП на НОИ, за отмяна или изменение на разпореждане за отказ да се отпусне ЛПОСВ по подадено от лицето заявление от 04.02.2019 г., обективизирана в молба от 20.02.2022 г., съгласно указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на решението по-горе.

По разноските.

С оглед изхода от спора, и на основание чл. 143, ал. 1 от АПК и чл. 226, ал. 3 АПК, по принцип искането за присъждане на направените разноски от оспорващия, се явява основателно и следва да бъде уважено за разноските, за чието извършване, са представени доказателства по делото. По делото са претендирани разноски, както следва: адвокатско възнаграждение – 1000 лв., адвокатски хонорар за пред ВАС – 1200 лева и адвокатски хонорар по адм. дело № 1404/2023 г. по описа на АССГ, всичките предварително договорени и заплатени в брой. За претендираните разноски са представени доказателства. Съдът намира, че искането следва да бъде уважено на посочените основания и в размери, предвид фактическата и правна сложност и съгласно предвиденото в чл. 8, ал. 2, т. 2 и чл. 9, ал. 3 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения, независимо от направеното възражение за прекомерност на основното договорено и платено възнаграждение. Съдът намира, че с оглед естеството на правния спор и неговата фактическа и правна сложност, уговореното и заплатено възнаграждение и в трите съдебни инстанции не е прекомерно, предвид проведените многобройни процесуални действия, извън изготвянето на самите жалби, както и явяването на адвоката в съдебните заседания и представянето на аргументирани писмени защиты, съобразени с етапа на конкретното дело и представените доказателства.

Предвид изложеното и на основание чл. 172, ал. 2, чл. 173, ал. 2 от АПК и чл. 143, ал. 1 от АПК, АССГ

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Б. С. Б., с постоянен адрес: от [населено място],[жк], [улица], представляван от адв. Е. П., Решение № 2153-24-9/11.01.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставено в сила разпореждане № [ЕГН]/86 от 22.11.22 г. на длъжностно лице „ПО“ в ТП на НОИ С.-град.

ВРЪЩА ПРЕПИСКАТА на Директора на ТП на НОИ С. – град за произнасяне по молбата на Б. С. Б. от 20.10.2022 г., адресирана до ТП на НОИ, съгласно указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на решението.

ОСЪЖДА ТП на НОИ – С. – град да плати на Б. С. Б., с постоянен адрес: от [населено място],[жк], [улица] разноски по делото в размер на 3200 /три хиляди и двеста/ лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14 – дневен срок от съобщаването на страните, че решението е изготвено.

АДМИНИСТРАТИВЕН

СЪДИЯ: